

**INGLIZ TILIDAN O‘ZBEK TILIGA TARJIMA QILINGAN ASARLARDA
LINGVISTIK VA PRAGMATIK MUAMMOLAR (COLLEN HOOVERNING
“IT ENDS WITH US” VA IT STARTS WITH US” ASARLARI ASOSIDA)**

Zokirjonova Madina Iqboljon qizi

Is’hoqxon Ibrat nomidagi Namangan davlat

chet tillari instituti stajyor-o‘qituvchisi

madinahonzakirhanova@gmail.com

+9989996976368

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada ingliz yozuvchisi Colleen Hooverning “It Ends with Us” va “It Starts with Us” romanlari hamda ularning o‘zbek tilidagi tarjimasi tahlil qilinadi. Tadqiqotda asarlardagi lingvistik (leksik, grammatik, sintaktik) va pragmatik (madaniy, hissiy, kontekstual) muammolar o‘rganiladi. Tarjima jarayonida yuzaga keladigan semantik tafovutlar, hissiy ohangning yo‘qolishi va madaniy ekvivalentlik muammolari misollar orqali yoritiladi.

Kalit so‘zlar: tarjima, lingvistik muammo, pragmatik tahlil, Colleen Hoover, It Ends with Us, It Starts with Us, madaniy tafovut, semantik moslik, muallif uslubi.

ANNOTATION: This article analyzes linguistic and pragmatic problems in the translation of literary works from English into Uzbek based on Colleen Hoover’s novels It Ends with Us and It Starts with Us. The study focuses on lexical, grammatical, stylistic, and cultural differences that occur during translation, as well as pragmatic aspects of communication such as speech intention, context, and subtext. The research identifies semantic equivalence between the source and target texts, challenges in preserving the author’s style, and difficulties in conveying pragmatic meaning accurately.

Keywords: translation, linguistic problems, pragmatic analysis, Colleen Hoover, It Ends with Us, It Starts with Us, cultural differences, semantic equivalence, author’s style.

АННОТАЦИЯ: В данной статье рассматриваются лингвистические и прагматические проблемы перевода художественных произведений с английского на узбекский язык на примере романов Колин Гувер It Ends with Us и It Starts with Us. В работе анализируются лексические, грамматические, стилистические и культурные различия, возникающие в процессе перевода, а также прагматические аспекты коммуникации — намерение высказывания, контекст и подтекст. В результате исследования выявлены трудности передачи прагматического значения, сохранения авторского стиля и обеспечения семантического соответствия между оригиналом и переводом.

Ключевые слова: перевод, лингвистические проблемы, прагматический анализ, Колин Гувер, It Ends with Us, It Starts with Us, культурные различия, семантическое соответствие, авторский стиль.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida tillararo muloqot, madaniyatlararo aloqalar va tarjima jarayoni insoniyat hayotining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Tarjima nafaqat til o'zgartirish, balki madaniyat, dunyoqarash va kommunikativ qadriyatlarni bir tildan boshqasiga o'tkazish jarayonidir. Shu bois tarjimaning lingvistik va pragmatik jihatlarini o'rganish zamonaviy tarjimashunoslikda eng dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Xususan, ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima jarayonida uchraydigan semantik, uslubiy hamda pragmatik muammolar asliyatdagi ma'noni to'liq anglash va uni tabiiy shaklda yetkazish bilan chambarchas bog'liqdir.

Adabiy tarjimada tarjimon faqat so'zlarni emas, balki ularning orqasidagi his-tuyg'u, niyat, ijtimoiy kontekst va madaniy fonni ham to'g'ri anglay olishi lozim. Ayniqsa, zamonaviy ingliz adabiyotida qo'llaniladigan kinoya, metafora, nutq ohangi va muallif uslubi tarjima jarayonida ko'plab lingvopragmatik muammolarni keltirib chiqaradi. Shu nuqtai nazardan, Colleen Hoover'ning asarlari tarjima tahlili uchun muhim ahamiyatga ega, chunki uning romanlari zamonaviy ingliz tili ifoda uslubi, hissiy dramatizm va ijtimoiy-psixologik kontekst bilan boyitilgan.

Colleen Hoover'ning It Ends with Us va It Starts with Us romanlari o'zbek tiliga tarjima qilinganda, tarjimon oldida bir qator lingvistik va pragmatik masalalar yuzaga keladi. Bular orasida leksik-semantik o'zgarishlar, frazeologik birliklarni ekvivalent topishdagi qiyinchiliklar, nutq ohangi va personajlar ruhiy holatini to'g'ri yetkazish, shuningdek, madaniy tafovutlarni moslashtirish muhim o'rin tutadi.

Ushbu maqolada ingliz tilidan o'zbek tiliga o'girilgan badiiy matnlarda uchraydigan lingvistik va pragmatik muammolar Colleen Hoover'ning yuqoridagi romanlari asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi — asliyat va tarjima o'rtasidagi semantik va pragmatik muvofiqlikni aniqlash, tarjimon tomonidan qo'llangan strategiyalarni baholash hamda o'zbek tilida tabiiy va ta'sirchan tarjima

Ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima jarayonida uchraydigan lingvistik muammolarni aniqlash va tahlil qilish.

Pramatik ma'no uzatishda yuzaga keladigan muloqotiy to'siqlarni o'rganish.

It Ends with Us va It Starts with Us romanlari tarjimasida qo'llanilgan tarjima usullari va strategiyalarni solishtirish.

Muallif uslubining o'zbek tilida ifodalanish xususiyatlarini baholash.

Tadqiqot natijalari zamonaviy tarjimashunoslikda badiiy matnlarni tahlil qilish, madaniy moslashtirish, va pragmatik yondashuv asosida tarjima nazariyasini takomillashtirishga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Tarjima nazariyasi va amaliyoti bo'yicha ko'plab olimlar tomonidan turli yondashuvlar ilgari surilgan. Tarjima jarayonining lingvistik va pragmatik jihatlarini tahlil qilishda Nida, Newmark, Catford, House, Vinay va Darbelnet kabi tadqiqotchilarning ilmiy qarashlari muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Ularning ishlanmalarida tarjima jarayoni ikki tilli kommunikatsiya sifatida talqin etilib, tarjimonning asosiy vazifasi ma'no ekvivalentligini saqlab qolish bilan birga, matnning funksional-pragmatik xususiyatlarini ham to'g'ri uzatishdan iborat ekani ta'kidlanadi.

E. Nida (1964) o'zining "Toward a Science of Translating" asarida tarjimada "dynamical equivalence" (dinamik ekvivalentlik) tushunchasini ilgari suradi. Unga ko'ra, tarjima nafaqat semantik jihatdan, balki ta'sir kuchi jihatidan ham asl matnga yaqin bo'lishi kerak. Shu tamoyil o'zbek tarjimashunosligida ham dolzarb bo'lib, asliyatdagi hissiy ta'sir va muallif niyatini to'g'ri yetkazish bilan bog'liq pragmatik muammolarni o'rganishda asos bo'lib xizmat qiladi.

P. Newmark (1988) esa "semantic translation" va "communicative translation" tushunchalarini kiritib, tarjimada ma'no va uslubning o'zaro uyg'unligini saqlash zarurligini ta'kidlaydi. Bu yondashuv ayniqsa Colleen Hoover'ning asarlari kabi hissiy-psixologik romanlarni o'g'irishda dolzarb, chunki bunday asarlarda muallif ohangi, personajlarning ichki kechinmalari va ijtimoiy munosabatlar o'ta muhim rol o'ynaydi.

J. C. Catford (1965) "A Linguistic Theory of Translation" nomli ishida tarjimani lingvistik fenomen sifatida o'rganib, til birliklari o'rtasidagi "ekvivalentlik darajalari"ni tahlil qiladi. U tarjimani to'g'ridan-to'g'ri so'z o'g'irish emas, balki til tizimlaridagi tafovutlarni inobatga olgan holda muvofiqlashtirish jarayoni sifatida talqin etadi. Shu nuqtai nazardan, ingliz tilidan o'zbek tiliga o'g'irishda so'z tartibi, grammatik shakllar, zamon kategoriyasi va ifoda uslubi muhim tahlil obyekti hisoblanadi.

Juliane House (1997) esa tarjimaning pragmatik jihatlariga alohida e'tibor qaratib, "o'xshash kommunikativ ta'sir" (similar communicative effect) tamoyilini ilgari suradi. Uning fikricha, tarjima muvaffaqiyatli bo'lishi uchun nafaqat ma'no, balki nutq maqsadi, kontekst, subtekst va madaniy fon ham asliyatga mos bo'lishi zarur. Shu asosda, Hoover'ning romanlaridagi muloqotlar, hissiy nutq, kinoyaviy iboralar va ijtimoiy ma'lumotlarni o'zbek tiliga tarjima qilishda pragmatik tafovutlarni o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbek tarjimashunosligida ham bu masalalar bir qator olimlar tomonidan o'rganilgan. Jumladan, A. Qodirov, R. Qo'chqorov, D. Xudoyberganova, N. Tursunov, Sh. Karimov va boshqalar tarjimaning lingvistik, uslubiy va madaniy jihatlarini tahlil qilganlar. Ularning tadqiqotlarida o'zbek tilining milliy xususiyatlarini saqlab qolgan

holda, xorijiy asarlarning mazmuniy va hissiy mohiyatini ifodalash masalalari keng yoritilgan.

Bundan tashqari, tarjimada madaniy moslashtirish (cultural adaptation), idiomatik ifodalarni o'girish (idiomatic translation), nutq ohangini saqlash (intonational transfer) kabi muammolar ham so'nggi yillarda tarjimashunoslikning muhim yo'nalishiga aylangan. Ayniqsa, Colleen Hoover asarlaridagi zamonaviy ingliz tili elementlari — so'z o'yinlari, sarkazm, psixologik dialoglar — tarjimada lingvopragmatik muammolarni keltirib chiqaradi.

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, hozirgi zamon tarjimashunoslikda tarjimaning lingvistik jihatlari bilan bir qatorda, pragmatik yondashuv, madaniy moslashuv va muallif uslubini saqlash masalalari ham ilmiy izlanishlarning markazida turibdi. Colleen Hoover'ning "It Ends with Us" va "It Starts with Us" romanlari tarjimasi bu nazariy qarashlarni amaliy tahlil qilish uchun dolzarb material hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Tarjima jarayonida lingvistik muammolar ko'p hollarda ikki til tizimlari o'rtasidagi farqlar bilan izohlanadi. Ingliz va o'zbek tillari turli til oilalariga mansub bo'lgani sababli, ularning leksik, grammatik va uslubiy tuzilmalari o'rtasida jiddiy tafovutlar mavjud. Colleen Hoover'ning "It Ends with Us" va "It Starts with Us" romanlari tarjimasi bu tafovutlarni yaqqol namoyon etadi.

Leksik darajadagi muammolar, asosan, so'z ekvivalentini to'g'ri tanlash, emotsional ohangni saqlash va madaniy ma'nolarni moslashtirish bilan bog'liq. Colleen Hoover asarlarida ko'plab idiomatik iboralar, slang va emotsional so'zlar uchraydi. Masalan, ingliz tilidagi "He broke me into pieces" ifodasi so'zma-so'z "U meni bo'laklarga sindirdi" tarzida emas, balki ma'naviy ma'noda — "U yuragimni ezdi" yoki "U meni ruhiy jihatdan sindirdi" deb tarjima qilinishi tabiiyroq.

Bundan tashqari, muallif ko'p hollarda o'ziga xos dialogik so'zlashuv tilidan foydalanadi. Masalan, "You've got to be kidding me" iborasi o'zbek tiliga "Hazillashyapsanmi?" yoki "Ishonmayapman" tarzida o'giriladi. Tarjimon bu yerda so'zma-so'z emas, ma'no ekvivalentini tanlash orqali tabiiylikka erishadi.

Shuningdek, "home" so'zining turli kontekstlarda "uy", "oila", "ona yurt" kabi semantik variantlari mavjud. Hoover asarlarida bu so'z ko'pincha emotsional ramz sifatida ishlatiladi, shuning uchun "uy" so'zi o'rniga "oila bag'ri", "ko'ngil maskani" kabi ifodalar ma'noni chuqurroq yetkazadi.

Grammatik tafovutlar, asosan, zamon, sintaktik tuzilma va so'z tartibida namoyon bo'ladi. Ingliz tili analitik til bo'lgani uchun, grammatik ma'no asosan yordamchi fe'llar va so'z tartibi orqali beriladi. O'zbek tili esa agglutinatив til bo'lib, ma'no affikslar orqali ifodalanadi. Masalan, ingliz tilidagi "She has been waiting for him for years" gapini so'zma-so'z "U yillar davomida uni kutib kelmoqda" tarzida

tarjima qilish grammatik jihatdan to‘g‘ri, ammo badiiy matnda “U yillar davomida uni kutgan” deb soddalashtirish uslubiy ravonlikni ta’minlaydi.

Bundan tashqari, ingliz tilida predikativ tuzilmalarning murakkabligi o‘zbek tilida sintaktik soddalashtirishni talab etadi. Masalan, “The look on his face made me freeze” gapida “Uning yuzidagi ifoda meni muzlatib qo‘ydi” degan to‘g‘ridan-to‘g‘ri tarjima tabiiy tuyulmaydi. To‘g‘risi: “Uning yuziga qarab qotib qoldim.” Bu holatda grammatik moslashuv bilan birga emotsional holatni ham o‘zbek tiliga moslashtirish talab etiladi.

Colleen Hoover’ning asarlarida muallifning individual uslubi, hissiy nutq, ichki monologlar va dialogik dinamikalar muhim rol o‘ynaydi. Shuning uchun tarjimada nafaqat ma’no, balki ohang va ruhni ham saqlab qolish muhim. Masalan, “It ends with us” nomining o‘zi semantik jihatdan ikki qavatli ma’noga ega: so‘zma-so‘z “Bu biz bilan tugaydi” bo‘lsa-da, aslida bu “Bu azob biz bilan tugaydi” yoki “Bu og‘riq biz bilan yakun topadi” degan ramziy ma’noni anglatadi. Tarjimon bu ma’noni to‘liq yetkazish uchun pragmatik interpretatsiyani qo‘llashi lozim.

Yana bir misol: “She smiled through her tears” ifodasi “U ko‘z yoshlar orasidan jilmaydi” deb so‘zma-so‘z tarjima qilinsa ham, o‘zbek tilida “U yig‘lab turib jilmaydi” shaklida berilganda, hissiy ta’sir kuchayadi. Bu tarjimada stilistik moslashuvning ahamiyatini ko‘rsatadi.

Hoover romanlaridagi ayrim so‘zlar ingliz tilida metaforik yoki psixologik ma’no beradi. Masalan, “He built walls around his heart” iborasi “U yuragi atrofida devorlar qurdi” tarzida so‘zma-so‘z tarjima qilinsa, bu o‘zbek tilida ma’nosiz chiqadi. To‘g‘risi — “U yuragini hech kimga ochmasdi” yoki “U his-tuyg‘ularini yashirdi.” Bu yerda semantik transformatsiya zarur.

Shuningdek, “She was lost in her thoughts” — “U o‘z o‘ylariga cho‘mdi” deb tarjima qilinadi, “Yo‘qolib qoldi” deb so‘zma-so‘z tarjima esa semantik moslikni buzadi.

Demak, ingliz tilidan o‘zbek tiliga o‘g‘irishda lingvistik muammolar, avvalo, so‘z ekvivalentini topish, grammatik moslashtirish, va uslubiy moslikni saqlash bilan bog‘liq. Colleen Hoover’ning asarlari hissiy, psixologik va zamonaviy so‘zlashuv uslubiga boy bo‘lgani uchun, tarjimon uchun eng katta sinov bu — tabiiylikni saqlab, asliyat ma’nosini yo‘qotmaslikdir.

Tarjima jarayonida nafaqat so‘zlar yoki grammatik tuzilmalar, balki nutqning maqsadi, kontekst va subtekstni to‘g‘ri anglash ham muhim rol o‘ynaydi. Pragmatik muammolar asosan, kommunikativ niyatning o‘zgarishi, madaniy tafovutlar yoki emotsional nozikliklarni noto‘g‘ri talqin qilish natijasida yuzaga keladi. Colleen Hoover’ning romanlarida bu holat ayniqsa yaqqol seziladi, chunki muallifning asarlari insoniy his-tuyg‘ular, psixologik ziddiyatlar va oila munosabatlarining chuqur tahliliga asoslangan.

Pragmatik jihatdan har bir gap yoki ibora ma'lum nutq maqsadiga ega: so'rov, iltimos, kinoya, tahdid yoki samimiy e'tirof. Ingliz tilida bu maqsadlar ko'pincha intonatsiya va kontekst orqali ifodalanadi, o'zbek tilida esa ular ko'proq so'z shakli va intonatsion ohang orqali beriladi.

Masalan, "You're unbelievable!" iborasi kontekstga qarab "Ishonib bo'lmaydi!" degan hayratni ham, "Sen shunaqasan-da!" degan kinoyani ham ifodalashi mumkin. Agar tarjimon kontekstni hisobga olmasa, ma'no butunlay o'zgarib ketadi. Hoover'ning *It Ends with Us* asarida bu kabi iboralar ko'p uchraydi, shuning uchun tarjimonning nutq maqsadini to'g'ri anglashdagi sezgirligi hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Yana bir misol: "I'm fine" iborasi ko'p hollarda soxta ijobiy javob sifatida ishlatiladi. Asarda qahramon og'riq yoki ruhiy tushkunlikni yashirgan holda bu so'zni ishlatadi. So'zma-so'z "Men yaxshiman" tarzidagi tarjima o'zbek o'quvchisiga sovuq tuyuladi; "Men joyidaman", "Hech narsa yo'q" yoki "Yaxshi, deb qo'ya qolay" kabi variantlar esa subtekstni to'g'ri aks ettiradi.

Har bir badiiy asarda kontekst va subtekst — ya'ni matn osti ma'nolar — muhim ahamiyat kasb etadi. Hoover asarlarida qahramonlar o'rtasidagi suhbatlar ko'pincha yuzaki so'zlardan iborat bo'lib, asl his-tuyg'ular yashiringan bo'ladi.

Masalan, *It Ends with Us* romanidagi mashhur iqtiboslardan biri:

"Just because someone hurts you doesn't mean you can simply stop loving them."

Bu gapdagi subtekst shundaki, sevgi og'riq bilan bog'liq, lekin u birdan yo'qolmaydi. So'zma-so'z tarjima: "Kimdir seni og'ritdi deb, uni sevishdan to'xtay olmaysan" — grammatik jihatdan to'g'ri, ammo emotsional ohang biroz sust. "Ba'zan seni og'ritgan odamni ham sevishdan to'xtay olmaysan" shakli esa pragmatik moslikni yaxshiroq ta'minlaydi.

Pragmatik muammolarning muhim sababi — madaniy tafovutlar. Ingliz tilida ko'p ishlatiladigan ifodalar, metaforalar yoki realiyalar o'zbek o'quvchisi uchun notanish yoki begona bo'lishi mumkin.

Masalan, "Thanksgiving dinner" tushunchasi Hoover romanlarida oila birligining ramzi sifatida ishlatiladi. O'zbek tiliga "minnatdorchilik kuni kechki ovqati" deb so'zma-so'z o'girish mantiqan to'g'ri, ammo badiiy jihatdan sun'iy eshitiladi. To'g'risi — "oilavchiligi bayram kechasi" yoki "oilavchiligi" kabi madaniy moslashtirilgan variantlardir.

Yana bir misol: "He treated her like a queen" — bu o'zbek o'quvchisiga "U unga malikaday muomala qildi" tarzida berilsa, ma'nosi to'g'ri, lekin "U uni ko'zining qarog'iday asradi" kabi ifoda milliy mentalitetga mosroq bo'ladi.

Colleen Hoover asarlarida dialoglar muhim badiiy vosita sifatida ishlatiladi. Ular orqali personajlarning xarakteri, hissiy holati va munosabati ochiladi. Tarjimon uchun

asosiy vazifa — bu dialoglardagi tabiiylik, ironiyaga boy ohangni o‘zbek tilida to‘g‘ri ifodalash.

Masalan, “Are you serious right now?” iborasi kontekstga qarab “Rostdan shunaqayam deysanmi?” yoki “Ishonib bo‘lmaydi!” deb tarjima qilinishi mumkin. So‘zma-so‘z “Hozir jiddiymisan?” deyilsa, ohangdagi hissiy yuk yo‘qoladi.

Shuningdek, “She laughed through her pain” iborasini “U og‘riq orasidan kuldi” deb o‘g‘irish grammatik to‘g‘ri, ammo o‘zbek tilida bu “U og‘rig‘iga qaramay kuldi” shaklida pragmatik jihatdan tabiiyroq eshitiladi.

Pragmatik tahlilda konnotatsiya (so‘zning hissiy yoki qo‘shimcha ma‘nosi) va implikasiya (bilvosita ma‘no) muhim o‘rin tutadi. Masalan, Hoover asarlaridagi “He’s my person” iborasi o‘zbek tilida “U mening odamim” deb so‘zma-so‘z tarjima qilinadi, lekin bu “U menga eng yaqin inson”, “U mening suyanganim” tarzida berilganda asl maqsadni to‘g‘ri ifodalaydi.

Boshqa misol: “She finally found herself” — “U nihoyat o‘zini topdi” so‘zma-so‘z to‘g‘ri, lekin bu o‘zbek tilida “U nihoyat kimligini anglab yetdi” tarzida semantik kengayish bilan berilsa, subtekst aniqroq aks etadi.

Xulosa qilib aytganda, Colleen Hoover asarlarining o‘zbek tiliga tarjimasida yuzaga keladigan pragmatik muammolar, asosan, nutq maqsadini anglash, subtekstni ochish, va madaniy moslashtirish bilan bog‘liq. Tarjimon faqat so‘zlarni o‘g‘irmasdan, balki matnning ruhini, hissiy kontekstini, muloqot ohangini va yashirin ma‘nolarini o‘zbek tilining tabiiy vositalari bilan ifodalashi kerak.

Bunday yondashuv nafaqat semantik moslikni, balki kommunikativ ekvivalentlikni ham ta‘minlaydi, ya‘ni asliyat o‘quvchisi his qilgan ta‘sirni o‘zbek o‘quvchisi ham his eta oladi.

Xohlaysanmi, endi senga “Tadqiqot natijalari va xulosalar” bo‘limini yozib beray?

U yerda men bu lingvistik va pragmatik tahlillar asosida umumiy ilmiy natijalar, tahlilning amaliy ahamiyati va tarjimashunoslik uchun xulosalarni bayon qilaman.

XULOSA

Tarjima nazariyasi nuqtai nazaridan, Colleen Hoover’ning *It Ends with Us* va *It Starts with Us* romanlari o‘zbek tiliga tarjima qilinishida kuzatilgan semantik va pragmatik muammolar tilning ikki darajali — ma‘no va kontekst o‘zaro bog‘liqligini chuqur yoritib beradi.

O‘tkazilgan tahlillar natijasida quyidagi ilmiy va amaliy natijalar aniqlandi:

Semantik darajadagi muammolar asosan polisemantik birliklar, idiomalar, frazeologik iboralar va konnotativ so‘zlar tarjimasida namoyon bo‘ladi. Tarjimon so‘zning bevosita ma‘nosidan tashqari, uning hissiy-psixologik yuklamasini ham hisobga olishi lozim.

Pragmatik muammolar esa nutq maqsadi, intonatsion ohang, madaniy tafovutlar, subtekst va kommunikativ niyatni to'g'ri talqin qilmaslik bilan bog'liq.

Bu ayniqsa Hoover asarlaridagi emotsional dialoglarda seziladi.

Madaniy adaptatsiya (cultural adaptation) tarjimaning muhim bosqichidir. To'g'ridan-to'g'ri tarjima ko'pincha o'zbek o'quvchisi uchun begona yoki sun'iy eshitiladi. Shuning uchun tarjimon milliy mentalitet va ifoda uslubiga mos, ammo mazmunga sodiq variantlarni tanlashi zarur.

Kontekstual yondashuv — tarjimon uchun asosiy metodik mezondir. Har bir ibora, gap yoki obraz o'z kontekstida tahlil qilinmasa, semantik va pragmatik tafovutlar yuzaga keladi.

Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, semantik va pragmatik tafovutlarni aniqlash va ularni to'g'ri bartaraf etish tarjimaning ekvivalentlik darajasini oshiradi, bu esa aslyat o'quvchisi bilan tarjima o'quvchisi o'rtasidagi hissiy ta'sirni tenglashtiradi.

O'rganilgan asarlar misolida shuni xulosa qilish mumkinki, badiiy tarjima — bu lingvistik emas, balki kommunikativ jarayon bo'lib, tarjimonning ijodiy tafakkuri, madaniy saviyasi va kontekstni to'g'ri anglash qobiliyati muhim rol o'ynaydi.

Ushbu tahlil Colleen Hoover ijodining tarjimashunoslikdagi o'rni, xususan, zamonaviy romantik romanlar tarjimasida emotsional konnotatsiyalarni to'g'ri uzatish metodikasini ishlab chiqishda amaliy ahamiyatga ega.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, Colleen Hoover romanlarining o'zbek tiliga tarjimasida semantik va pragmatik muammolarni chuqur tahlil qilish nafaqat tarjima sifatini oshiradi, balki o'zbek tilida badiiy nutq madaniyatini boyitadi. Tarjimon uchun eng muhim vazifa — so'zning orqasidagi his-tuyg'uni ko'ra bilish, ya'ni lingvistik sodiqlikni pragmatik moslik bilan uyg'unlashtirishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

Asosiy manbalar:

1. Hoover, C. (2016). *It Ends with Us*. Atria Books.
2. Hoover, C. (2022). *It Starts with Us*. Atria Books.
3. Nida, E. A. (1964). *Toward a Science of Translating*. Leiden: E.J. Brill.
4. Catford, J. C. (1965). *A Linguistic Theory of Translation*. London: Oxford University Press.
5. Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. New York: Prentice Hall.
6. Baker, M. (2018). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. Routledge.
7. House, J. (2015). *Translation Quality Assessment: Past and Present*. Routledge.
8. Nord, C. (1997). *Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained*. Manchester: St. Jerome.
9. Venuti, L. (2008). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. Routledge.
10. Hatim, B. & Mason, I. (1990). *Discourse and the Translator*. Longman.

11. Qo‘shimcha o‘zbek manbalar:
12. Jo‘rayev, B. (2010). Tarjima nazariyasi asoslari. Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti nashriyoti.
13. Tursunov, U. (2019). Til va madaniyat: tarjima jarayonidagi muammolar. Toshkent: Fan va texnologiya.
14. Abdullayev, H. (2015). Lingvistik pragmatika asoslari. Toshkent: TDPU nashriyoti.
15. Qodirova, S. (2020). “Badiiy tarjimada pragmatik moslik masalalari.” Filologiya masalalari, №3.
16. Rasulov, A. (2021). Zamonaviy ingliz-o‘zbek tarjima amaliyoti. Toshkent: Innovatsiya press.